

тието му към съдбата на четата, която хвърля в тревога и панически страх турската власт. С мнозина от четниците, в това число и със самите ХаджиДимитър и Стефан Караджа той се е познавал лично, а сигурно е бил и в течение на подготовката за организирането на четата. И макар вероятно да е знаел за гибелта на Хаджи Димитър, който загива на 18 юли, и за разгрома на четата, защото оттогава до 9 август, когато е написана дописката (публикувана на 18-ти) са минали повече от двадесет дни, Запрянов не допуска в публикуваното да се прокрадне колебание относно успешния изход на българското въстание. Наистина той споменава за дванадесет четници, докарани в Русе, обаче хванати „не в бой, а в една воденица, гдето били оставени да се лекуват, защото били ранени“⁸. И така в крайна сметка тази кратка, но оптимистична дописка на Тодор Запрянов сигурно също допринася за прославата на подвига, извършен от четата на Хаджи Димитър и Стефан Караджа, за легендарното им безсмъртие.

Една друга тема, която категорично се налага на вниманието ни в тодорзапряновите дописки в „Народност“, е темата за текущите българо-сръбски отношения от края на 1867 и началото на 1868 г. Тя започва още с първата му публикация в брой 2-ри на вестника. По това време великосръбските и панславянските руски интереси се преплитат на Балканите и в частност по отношение на българите, което намира ярко отражение както в сръбския, така и в руския периодичен печат. Нашата революционна емиграция е раздвоена и няма единно становище по въпроса за бъдещето на поробената ни родина. За мнозина идеята, проповядвана от сръбското правителство, за могъща югославянска държава на Балканите е привлекателна и желана, за други тя изглежда опасна, трети я възприемат донякъде, само като средство за извоюване свободата на България. От друга страна Русия би имала интерес да съществува такава държава, но под нейно покровителство, а не независима или с решаващо сръбско влияние в нея. Разбира се, демократичните сили и в Русия, и в Сърбия нямат нищо общо с великодържавническите стремежи на своите правителства и открито поддържат идеята за свободни и политически независими, самостоятелни държави на южните славяни. По онова време българската интелигенция, както вече споменахме, е все още неорганизирана и с недоизяснена идейно-политическа платформа. Раковски е вече покойник и липсва обединяваща фигура сред нашата емиграция. Любен Каравелов разочарован е напуснал Русия, живее в Белград и дружи с българските ученици и студенти и със сръбски прогресивни интелигенти. Ботев е вече в Румъния, работи в печатницата на Дядо Паничков и се движи в средите на браилските хъшове. Левски още не се е наложил като вожд на националната революция. В Букурещ е седалището на